

ՈՒՐԿԷ՞ ՄԵԶԻ ԱՅՍՔԱՆ ԱՏԵԼՈՒԹԻՒՆ

Posted on June 2, 2024 by Keghart

Category: [Opinions](#)

Լիւսի ՏԵՐՍԷՃԵԱՆ, Երեւան, 28 Մայիս 2024

Փոխան խմբագրականի

Օտարազգի մարդ մը իր մահէն ետք դեմ-յանդիման կը յայտնուի Գաբրիել հրեշտակապետին: Վերջինս մահացած մարդուն կեանքին պատմութիւնը աչքէ անցընելէ ետք զայն կ'ուղարկէ դժոխք: Հազիւ ոտքը ներս նետած, մարդը կը տեսնէ կրակի վրայ դրուած մեծ կաթսաներ, իւրաքանչիւրին վրայ գրուած ազգերու անուններ: Ամէն մէկ կաթսայի կողքը կայ փոքր սատանայ պաշտօնեայ՝ ձեռքին եռաժանին: Փորձելով պատկերացում մը կազմել եղելութեան մասին, դռնապանին հարց կու տայ կաթսաներուն եւ սատանայ պաշտօնեային կապին մասին: Կաթսաներուն մէջ եռացող ջուրին մէջ կը գտնուին դժոխքի բաժին դարձած՝ այդ ազգին պատկանող անհատները, որոնք եթէ փորձեն դուրս գալ կաթսայէն, հսկիչ սատանան իր եռաժանիով զանոնք վերստին ներս կը հրէ: Մարդուն ուշադրութիւնը կը գրաւէ վրան «Հայ» գրուած կաթսան, որ չունի հսկիչ սատանայ: Դժգոհանքով կը բողոքէ այդ խտրականութեան համար, որով հայերը հնարաւորութիւն ունին չհսկուող կաթսայէն դուրս գալու: Դռնապանը մարդը կը հանգստացնէ՝ ըսելով, թէ հայերը հսկիչ պահակ չունին, քանի որ կաթսային մէջ գտնուողները վար կը քաշեն փախչիլ ու ազատիլ փորձող իրենց ազգակիցը:

Հայ հանրութեան մէջ պատմուող այս անեկդոտը խորքին մէջ ծիծաղելի ըլլալէ աւելի՝ ցաւալի է, եւ դժբախտաբար, իրականութեան հետ մեծ աղերս ունի: Պատմութեան մէջ բազմաթիւ են հայի ձեռքով հայուն հասած վնասները, հաւանաբար նոյնքան՝ ինչքան

մեզի վնասած են մեր թշնամիները: Թերեւս անելի ճիշդ պիտի ըլլայ ըսել, որ մեր թշնամիները յաջողած են մեզի ամենագորաւոր հարուածները տալ, որովհետեւ շօշափած են մեր՝ իրարու հանդէպ անհանդուրժողականութիւնը:

Խօսելով անհանդուրժողականութեան մասին, անկարելի է չանդրադառնալ վերջին տարիներուն այդ ախտի ամենացայտուն դրսեւորման եւ չսրտցաւիլ ի տես այդ փաստին: Արցախեան 44-օրեայ պատերազմը մեր արդի պատմութեան ամենէն չարաբաստիկ, անկիւնադարձային էջերէն մէկն եղաւ, 1999 թուականի Հոկտեմբեր 27-ին պետութիւնը գլխատելու ոճիրին առընթեր: Պատերազմին ողբերգական աւարտը հիմք հանդիսացաւ, որ Հայաստանի Հանրապետութեան իշխանութիւն-ընդդիմութիւն եւ անոնց համակիր հայորդիներուն միջեւ արդէն գոյութիւն ունեցող վիհը ավելի խորանայ: Ու սկսան հնչել դաւաճանութեան ամենասուր մեղադրանքները, ատելութեան ամենաստոր արտայայտութիւնները:

Ես չեմ հաւատար, թէ ոեւէ ղեկավար կը փափաքի իր մղած պայքարը պարտուիլ: Բացարձակապէս ոչ ոք կը փափաքի «պարտուած ղեկավար»ի տիտղոսը կրել, ուր մնաց՝ «դաւաճան»ի խարանով պսակուիլ: Ոչ ոք «կը խաղայ» պարտուելու համար: Մենք 2020-ին մտանք «խաղ»ի մը մէջ, որ հաստատ չէինք ուզեր պարտուիլ, այն ալ այդ ձեւով: Զկայ առաջնորդ մը, որ ուզէ իր բանակին եւ քաղաքացիական հասարակութեան շարքերէն այդքան զոհ տալ ու հողային տարածքներ կորսնցնել, թեւ զոհերն ու կորուստները անխուսափելի են վերջաւորութեան պատերազմը «յաղթած կողմ» յայտարարուածին համար նոյնիսկ: Այո՛, մեզ ներքաշեցին պատերազմի մէջ, բայց ինչ-ինչ պատճառներով՝ պարտուեցանք: Անհեթեթութիւն է այդ պատճառները մէկ հոգիի վրայ բարդելը: Փաստօրէն մենք երկու ճակատի վրայ պարտուեցանք. թէ՛ թշնամիին եւ թէ՛ մեր սեփական ազգին դէմ: Այն օրէն սկիզբ առած ատելութիւնը մեզ որպէս ազգ տկարացուց, կործանեց... Եւ տայ Աստուած՝ ոչ-անդառնալի չափով:

Եւ այսօր մենք իրարու դէմ այնքան թշնամանքով, այնքան ատելութեամբ տրամադրուած ենք, որ մեր Հայրենիքի՝ Հայաստանի Հանրապետութեան շուրջ սաւառնող, մեր ինքնիշխանութեան եւ անկախութեան սպառնացող վտանգները մէկ կողմ թողած, զբաղուած ենք զիրար անպատուելով, ի չիք դարձնելով Գեորգ Էմինի «Զգոյշ խօսիր Հայաստանում» քերթուածին մէջ արտայայտուած միտքը, ուր բաժան-բաժան, անմիաբան, զատուա՛ծ, հատուա՛ծ հայը մի է երբ կը սպառնայ թշնամին:

Ո՛չ, մենք նոյնիսկ թշնամիին դէմ չենք միաւորուած հիմա: Մեր համազգային սուգին մէջ ալ չենք միաւորուած: Գիտենք նոյնիսկ պղծել մեր նահատակներուն յիշատակը: Գիտենք հային մահը ցանկալ, հային երեխաներն ու գալիք սերունդները անիծել, եղբայրասպանութիւն բեմադրել ու քաջալերել: Գիտենք հաւատալ թշնամիին տարածած հակահայկական քարոզչութեան եւ անհաւատի կասկածանքով մօտենալ մեր բարօրութեան միտող իւրաքանչիւր քայլի: Գիտենք ներքին թշնամիներ փնտռել, մեր պետականութիւնը խաթարող հազարումեկ կեղծիք յօրինել, սուտեր տարածել, գիտենք

հայն ու Հայաստանը սուսատացնել, մեր միայն սեւ կողմերը մատնացոյց ընել... Ահա՛ այսպիսի չարութեամբ լեցուած ժողովուրդ մը դարձած ենք:

Մեր ազգին պառակտումը ո՞վ պիտի կասեցնէ, անմիաբան զաւակները ո՞վ պիտի միացնէ, ո՞վ պիտի հաշտեցնէ, ո՞վ ատելութեան ու թշնամանքի խօսքին վերջ տալու կոչեր պիտի ուղղէ: Այդ պէտք է կատարեր հոգեւոր կառոյցը՝ Հայ Եկեղեցին, որ, դժբախտաբար, չէ յաջողած ազգի բոլոր զաւակներուն հետ նոյն հեռաւորութիւնը պահել: Հայ Եկեղեցին է որ պիտի իր հայրական հովանին սփռեր եւ միաւորող համազգային դերակատարութիւն ունենար:

Լեռ Կամսար իր «Հալոցք» վերնագիրով գրութեան մէջ կ'ըսէ. «Օտար պետութիւնները երբ պատերազմում են իրար դէմ, վերջ ի վերջոյ հաշտութեան պայմանագիր են կնքում: Բայց հայ ցեղի այս բաժան մասերը մի ընդմիջ գինադադար անգամ չեն կնքում: Այն ատելութեամբ, որով աստում են Հայաստանի այս կուսակցութիւնները իրար, եթէ թշնամու դէմ դուրս գային, նրանց դէմ ոչ թուրք, ոչ պարսիկ, ոչ բուլղար կը դիմանային...»:

Մեր թշնամիները պիտի չչքանան, բայց պէտք է անոնց դէմ դնել Սարդարապատի՛ հոգեբանութեամբ: Սարդարապատը հայութեան համար մահու-կենաց պայքար էր, որ իրաւացիօրէն դարձաւ խորհրդանիշ համաժողովրդային կամքի, միասնականութեան ու վճռականութեան: Ի սպառ վերանալու սպառնալիքը օրին զօրաշարժի ենթարկեց ամբողջ ազգը: Մեր ժողովուրդն ու երկիրը դատապարտուած են ունենալու նոր Սարդարապատներ, սակայն անիրատեսութիւնը, կեղծիքը, թշնամանքը, յուսահատութիւնը կ'արգելակեն մեր գործունակութիւնը եւ կը դառնան աղէտ մեր ազգին ու պետութեան համար: Կոտորածի ենթարկուած, տարագրուած, հիւժած ազգը Ցեղասպանութենէն միայն երեք տարի ետք եթէ կրցաւ միասնականօրէն ոտքի կանգնիլ, հիմա ալ կրնայ, միայն թէ պիտի հաւատայ, որ **իր հայ եղբայրը իր թշնամին չէ՛:**

Comments

Սամվել Հովասափյան – 2024-06-06 04:03:48

Հարգելի Լիւսի ՏԵՐՄԷՃԵԱՆ, Այո, իրավացի եք. հայ ժողովուրդը թափով քայլ է անում դեպի ինքնադէմոստրացիան: Ինչպես ժամանակին արեւմտահայութիւնը: Իսկ ինչո՞վ են զբաղված այն բազմաթիվ գիտուններն ու արեւմուտքի սիրահարները...,

Sossy Neredian – 2024-06-03 12:12:01

Շատ իրավացի եք Օրդ. Լիւսի ձեր վերլուծումներուն մէջ: Ցաւալի է հայրենիքին վիճակը: Մենք ժողովուրդ մըն ենք որ "ազատութիւն"ը մեր նկարագրին ամենավատ յատկանիշները սանձարձակօրէն մեջտեղ կը հանէ: Մեր պատմութեան ընթացքին միշտ սխալ քաղաքականութիւն վարած ենք, սխալ կողմին միացած ու միշտ տուժած ենք: Պիտի միխթարուինք ըսելով որ մեզմէ շատ անելի հզօր կայսրութիւններ այսօր գոյութիւն չունին իսկ մենք, Հայերս կաղ ու կիսակոյր, տակաւին կը տոկանք: Սակայն, որեւէ սխալ քայլ, կրնայ մեզի պատմութեան մութ էջերուն յանձնել: